

Paus Franciscus (1936 - 2025)

Paus Franciscus: de waardigheid van iedere mens en de evangelisatie

Pastoor Smith

De zegen Gods over stad en wereld op Paaszondag was werkelijk de laatste publieke zegen van paus Franciscus. Maar niemand had verwacht dat hij binnen 20 uur erna zou overlijden. Het pontificaat van de 266ste opvolger van sint Petrus is tot een einde gekomen. Zijn graf zal naar zijn eigen wens zijn in de Santa Maria Maggiore, waar hij zo vaak de hulp van de Moeder Gods kwam vragen.

Bijna alle reacties richten zich op de persoon van de paus, zijn hartelijkheid en medemenselijkheid. Soms klinkt het wat vreemd zoals bij een nieuwsbericht: “Met paus Franciscus kreeg de Kerk ineens een menselijk gezicht”. Was dat al niet 2000 jaar het geval in het gelaat van Maria, de heiligen en de religieuzen met hun zorg voor de armsten der armen? Ook wat jammer dat er voortdurend een soort tegenstelling wordt verondersteld: Déze paus was voor de armen, veroordeelde niet maar zocht de dialoog, leefde sober en kwam mensen tegemoet .... Dat deden de vorigen toch ook? Gelukkig heeft de paus vlak voor zijn ziek worden zijn ‘autobiografie’ uitgegeven en leren we hem daarin beter kennen dan uit de eenzijdige snapshots van het journaal. Hij was een betrokken actieve persoon, soms een beetje een ‘einzeltgänger die toch niet

zonder mensen om zich heen kon'; devotieel, temperamentvol en wat ongeduldig, tegelijk creatief in zijn initiatieven en met een gave, zaken heel pakkend te verwoorden.

Paus Franciscus was een man van gebed en aanbidding en hij spoorde ook aan tot gebed. Hij had een groot hart voor Jezus, die hij zo nadrukkelijk beleeft als God en enige Redder. Dit betekent dat hij dacht en sprak van binnen naar buiten, vanuit het wezenlijke van het katholieke geloof naar de wereld toe. Wie dat wezenlijke niet deelt of kent, loopt het gevaar opvattingen van deze paus (überhaupt van de Kerk) eenzijdig naar eigen hand te zetten. Wie op een toegankelijke manier wil zien waar hij voor stond (her-)leze zijn catechese-series over o.a. de onderscheiding van Gods wil, de Eucharistie, het gezin, ondeugden en deugden, het Onze Vader, de oude dag, het Credo ...

Wat was de rode draad van zijn pontificaat! Het lijken er twee te zijn die toch bij elkaar horen: de waardigheid van iedere mens, vooral diegene die het meest kwetsbaar zijn, en de evangelisatie! Het eerste heeft iedereen gezien en horen we deze dagen in alle toonaarden, het tweede is maar gedeeltelijk geland. Zijn document *Evangelii gaudium* uit het eerste jaar van zijn pausverkiezing over de Evangelisatie blijft een tekst die 'in beweging zet'. Al zijn initiatieven en visies - het voortzetten van de hervorming van de curie, zijn reizen, de zorg voor de schepping, de nadruk op de persoonlijke heiligheid, het synodaal proces ... - stonden in het grotere kader van ieders onmisbare rol in de wereld, de Kerk en de evangelisatie. Zoals elke paus bouwde hij voort op zijn grote voorgangers, Pius XII, Johannes XXIII, Paulus VI, Johannes-Paulus II en

Benedictus VXi. Ook de soms wat markante uitlatingen of nog niet geheel uitgekristalliseerde visies en decreten zullen hun juiste eindversie vinden in die grotere dynamiek van de Traditie van de Kerk.

Laten we ook niet vergeten dat het pausambt in een groeiende Wereldkerk en in een wereld die snel en chaotisch voortgaat, steeds complexer wordt en de tegenkrachten van buiten en helaas ook van binnen de Kerk als brullende leeuwen klinken, o.a. via de sociale media.

Het moment van overlijden is veelzeggend, net als bij zijn voorgangers. Johannes-Paulus II overleed op de Vigilie van de Zondag van Barmhartigheid (2 april 2005). Zijn pontificaat stond in het teken van Jezus' Barmhartigheid (dat is niet pas met paus Franciscus begonnen!). Emeritus paus Benedictus XVI overleed op 31 december 2022. Zijn pontificaat was erop gericht om 'oud en nieuw' uit de Openbaring en de wijsheid van de Kerk tot hun recht te laten komen. Paus Franciscus overleed op de maandag in het Octaaf van Pasen, de dag ná het heilig Triduüm. Heel zijn pontificaat komt daardoor in het licht te staan van het hart van ons geloof, zoals dat die drie heilige dagen centraal staat: de instelling van de Eucharistie, de voetwassing en het nieuwe gebod van de liefde (Witte Donderdag), het verlossend lijden en sterven van Jezus (Goede Vrijdag), de gevolgen van geweld en onderdrukking (Stille Zaterdag) en de Verrijzenis van de Heer (Paaszondag). Menswaardigheid en evangelisatie komen samen. Wie paus Franciscus zegt, zegt: zorg voor elkaar op de wijze die Jezus vraagt en verkondig Jezus als Heer en Verlosser.

Heer Jezus,

Dank U voor paus Franciscus en zijn inzet voor de Kerk en het heil van de mensen.

Dank U voor die woorden van hem die ons voeden en dichter bij U brengen, voor zijn liefde voor Maria, zijn deemoed, voor zijn waarschuwingen tegen de duivel, voor zijn afwijzingen van oorlog, geweld, onderdrukking en discriminatie.

Dank U voor zijn verborgen gebed en lijden opgedragen voor de Kerk.

Wilt U zijn ziel zo wit maken als het kleed dat hij gedragen heeft en hem binnenleiden in het vaderhuis bij zijn voorgangers.

En geeft u dat de kardinalen luisteren naar uw stem en degene kiezen als nieuwe opvolger van Petrus, die U al voor deze taak heeft voorbereid.

Maria, Moeder van de Kerk, bid voor ons.

Sint Jozef, Patroon van de Kerk, bid voor ons.

Heilige Petrus, bid voor ons.
